

Горан Ж. Комар

Значајни родови Херцег Новог

Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори
Одјељење за историју

Посебна издања
Књига 4

Горан Ж. Комар
ЗНАЧАЈНИ РОДОВИ ХЕРЦЕГ НОВОГ

Уредник
Вукић Илинчић

Никшић 2011

ЗНАЧАЈНИ
РОДОВИ
ХЕРЦЕГ НОВОГ

Књига I
Магазиновићи
и Јовановићи
(архивска истраживања)

Горан Ж. Комар

Издавачки центар
Матице српске
Друштва чланова
у Црној Гори

Садржај

Увод	7
Требињски и новски Магазиновићи	10
Кнез Продан Магазиновић	37
Магазиновићи у Новом	43
Ко је све могао припадати Магазиновићима?	92
Херцеговски Јовановићи	103
Изабране исправе	120
Специјални додаток	133
Скраћенице, архиви, фондови	145

Увод

И поред ранијих текстова на тему новских родова који су значајно допринијели градњи и одржању Топалске комунитаци (историјског језгра херцегновске општине), и даље налазим разлоге за објављивањем потпунијих резултата истраживања њихове прошлости. Између новембра 2009. и децембра 2010. године, обављао сам веома обимна истраживања у Државном Архиву Дубровника и она су омогућила употпуњавање слике кретања припадника ових родова. Разријешено је питање поријекла Јовановића, а такође, комплетирана сазнања о историјској улози Магазиновића на дубровачко-требињској граници. Ипак, најважнији разлог за поновно писање историја ових херцеговачко-новских родова лежи у жељи да се у самој Боки и Херцеговини више дозна о њиховом историјском формату. Они, ипак, припадају реду утемељитеља Топалске комунитаци, то јест, општине Херцег Нови.¹ Коначно, општине као установе у њеном историјском трајању, које је, ипак, обиљежило дјеловање под патронатом страних управних режима. Ова околност није јој одузела снагу и она је током периода млетачке управе веома економски и културно нарастала.

Поред овога, стоји још један посебни разлог за објављивање резултата ових архивских истраживања у приморским архивима, међу којима се најважнијим показао Архив града Херцег Новог. Управо ове фамилије остале су у историографији у сјени. А ове фамилије остале су својим историјским дјеловањем везане за град Нови. У први план историјска наука је изнијела оне новске фамилије које су своје главно дјеловање оствариле у страним, далеким земљама. Без и трунке намјере да умањим значај Војновића, ипак бих рекао да су припадници овог рода (Сердаревићи и Кнежевићи) у хоризонт научне исто-

---

¹ Један од разлога за објављивање ове књиге лежи у истицању фотографија херцегновских општинских начелника и предсједника општине, од времена Ђорђа Војновића Ужичког до данашњих предсједника. На тај начин изостало је истицање имена општинских начелника из доба аустријских управа, као и француске управе када још увијек практично опстаје Топалска општина, а затим, капетана од комунитаци (начелника) и њихових управних гарнитуре из 1718/19. године. У више наврата предлагао сам истицање „каталога“ општинских управа до 1718. године на видном мјесту у сали Скупштине општине Херцег Нови.

риографије ушли захваљујући својим дјелима на страни, и свакако, захваљујући књижевном стваралаштву покатоличених Војновића у њиховом новом завичају, Дубровнику. Магазиновићи, који су до мојих архивских истраживања били потпуно непознати, као и Јовановићи, везали су свој живот за Нови, подизали његову Топалску комунитад, па су Сладоје и Павле Магазиновић, као и Вуко Јовановић стали у ред утемељитеља, а Симо Милутинов и Вуковој Јовановић припадајући фамилијама утемељитеља, продужили њихово дјело у миру. Вуковој Вуков Јовановић годинама, по жељи општинара Топалске кумунитади, стајао је на челу њене управе, и поред правила да се управе мијењају сваке године. Такође, припадници и једне и друге фамилије веома су се истакли дјеловањем у одбрани тековина слова дуждевог оснивачког дукала из јула 1718. године, који је Новљанима дао слободу општине, као и залагањем за поновну успоставу укинута приморске православне епископије у Топлој. Ове фамилије јако су значајне и самим тим што су живјеле и дјеловале у средишту најмлађе и најуспјешније српске комунитади у старој Боки, која је уједно представљала и сједиште епископије за Далмацију и Боку. Ова епископија дјеловала је у складу са својом општином, а за њихово заједничко дјеловање постоји низ примјера. Свакако, највише у вријеме највећег напрезања за поновну успоставу епископије у вријеме устоличења бившег протопрезвитера Симеона (Кончаревића). Управо у томе смјеру Топалска комунитад много је радила за вријеме капетанских мандата Вуковоја Вуковог Јовановића, путем посланстава и мисија у Млецима, Сплиту и Котору.

Оба рода се мјестом живљења вежу за Топлу, Магазиновићи за Предиван крај цркве Св. Спаса, дакле, крај административног средишта, а Јовановићи за село Ратишевину. И једни и други истакли су се у двије генерације, прва, учешћем у Морејском рату, а друга, уградњом у управна тијела комунитади и поморски живот општине. Очигледно је да су шпигеви напрезања мале Топалске комунитади услиједили на самом њеном почетку, а онда и половином вијека у доба мандата Вуковоја Вукова. Може се чак рећи да је комунитад *de jure* и *de facto* живјела колико су трајале те двије генерације, да би је уништили свјетски вихори и нови свијет, који се стварао и на рушевинама Млетачке републике, Дубровника и Топле.

Крајем 17. вијека, покренути ратом, након дугог оклијевања и врло колебљивог и поступног напуштања домова, српски кнезови и главари који су прешли у Драчевицу, заиста су поријеклом са пограничног предјела дубровачко-херцеговачког. Још за вријеме Турака, њихова улога снабдјевача и обавјештача Дубровника, а уживајући одређене, каткада не мале привилегије, довела их је у положај да помно промишљају о начину преласка под крило млетачког принципа. Ипак, низ родова, Магазиновића, Војновића, Јовановића, потекли су са дубровачке херцеговачке међе.

У последње вријеме јавили су се и аутори који су дотицали велику историјску тему ових херцеговачких родова, али су веома оскудно, или нимало, указивали на наше изворне резултате којима су ови родови донешени на домаћу и страну историографску сцену.² Осим тога, захваљујући новим сазнањима, овим радом исправљам и неке своје погрешке.

---

² Горан Ж. Комар, *Херцеговске знаменитости*, књ. 1, Херцег Нови, 2006: „Ра-тишевина. Српско-православни манастир Потпланина“ 1–72; „Топла. Требињски и новски Магазиновићи“ 72–125.